

Parlamentul
Republicii Moldova

Vl. B. nr. 01/01-02

11. 01. 2021

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
MD-2004, mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, 28

16:05

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	30	
" 11 "	01	2021

SESIZARE

**privind controlul constituționalității articolului 7 alineatul (2)
din Legea asociațiilor de economii și împrumut
nr. 139-XVI din 21.06.2007**

I. AUTORUL SESIZĂRII

Vladimir BOLEA – deputat în Parlamentul Republicii Moldova,
mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 105

II. OBIECTUL SESIZĂRII

În conformitate cu prevederile art.21 alin.(3) și art.22 ale Legii nr.39/1994 despre statutul deputatului în Parlament, art.4 alin.(1) lit.a) și art.25 lit.g) ale Legii nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, solicităm examinarea prezentei sesizări care ca obiect exercitarea controlului constituționalității prevederilor art.7 alin.(2) din Legea nr.139/2007 asociațiilor de economii și împrumut.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

(3) Piața, libera inițiativă economică, **concurența loială** sînt factorii de bază ai economiei.

Articolul 126

Economia

(2) Statul trebuie să asigure:

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, **protecția concurenței loiale**, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

h) **inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.**

Articolul 127

Proprietatea

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

IV. EXPUNEREA ÎNCĂLCĂRILOR CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Articolul 7 în alineatul (1) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007 enumeră serviciile acordate de asociațiile de economii și împrumut (în continuare - AEÎ).

Redacția supusă controlului constituționalității a fost adoptată prin Legea nr.259/2018 pentru modificarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007.

Anterior adoptării acestei modificări, începând cu 15.12.2017, articolul 7 alineatul (2) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007 a avut următoarea redacție:

„(2) Asociația poate investi mijloacele sale bănești, neutilizate la acordarea împrumuturilor, în conformitate cu politica de investiții aprobată de consiliu. Totodată, efectuarea investițiilor în capital sau în valori mobiliare ale societăților comerciale supuse controlului din partea autorității de supraveghere sau a Băncii Naționale a Moldovei, cu excepția instrumentelor financiare derivate, se permite doar cu acordul scris al autorității de supraveghere după cum urmează:

a) asociațiilor care dețin licență de categoria A – numai în societățile pe acțiuni în care acestea dețineau calitatea de acționar la data intrării în vigoare a prezentei legi;

b) asociațiilor care dețin licență de categoria B sau C și asociațiilor centrale.”

Redacțiile precedente ale acestui alineat (până la 15.12.2007) într-un fel sau în altul permiteau asociațiilor de economii și împrumut să investească mijloacele sale bănești, neutilizate la acordarea împrumuturilor - *în capital sau în valori mobiliare ale societăților comerciale supuse controlului din partea autorității de supraveghere, în conformitate cu politica de investiții aprobată de consiliu.*

Beneficiind de aceste prevederi legale și realizând dreptul de a dispune de proprietatea sa, începând cu anul 1997 asociațiile de economii și împrumut au efectuat investiții în valorile mobiliare (în continuare - acțiuni) emise de Societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” (în continuare - Corporație). Așa la data de 23.11.2018, acționari ai Corporației erau 265 de asociații de economii și împrumut care dețineau în proprietate 58.988 valori mobiliare (acțiuni ordinare cu drept de vot) emise de Corporație.

Odată cu adoptarea Legii nr.259/2018 pentru modificarea art.7 alin.(2) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007, solicitat prin prezenta sesizare de a fi supusă controlului constituționalității, proprietari ai valorilor mobiliare au fost privați de dreptul lor constituțional de a beneficia de toate drepturile pe care le permite deținerea în proprietate a acțiunilor, precum și de dreptul de a dispune de proprietatea sa.

Mai mult decât atât, contrar faptului că Legea nr.259/2018 pentru modificarea Legii asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007 nu dispune înstrăinarea valorilor mobiliare de către AEÎ proprietari, autoritatea de supraveghere a AEI – Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare - CNPF), la 11.11.2019 prin Ordonanța nr. 53/6-O (se anexează) a dispus, a organizat și a asigurat înstrăinarea (deposedarea) de către AEÎ deținători a valorilor mobiliare (acțiunilor) emise de Societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” către o altă persoană juridică în care trei angajați ai CNPF, dețin funcția de membri ai consiliului – Asociația Națională Centrală a AEÎ.

Limitând dreptul AEÎ acționari de a efectua investiții - *în capital sau în valori mobiliare ale societăților comerciale supuse controlului din partea autorității de supraveghere, în conformitate cu politica de investiții aprobată de consiliu*, prin adoptarea Legii nr.259/2018 statul a favorizat un agent economic – Asociația Națională Centrală a AEÎ în detrimentul altor agenți economici – AEÎ, acordându-i Asociației Naționale

Centrale dreptul exclusiv și nelimitat de a *investi resursele financiare disponibile* și limitând dreptul de dispoziție a celorlalte AEÎ doar la posibilitatea de a investi proprietatea sa - resursele financiare disponibile - în depozite bancare, valori mobiliare de stat și/sau fondul de lichidități.

AEÎ au fost private de dreptul de a decide, conform liberei inițiative economice, cum să-și investească mai eficient mijloacele sale bănești, neutilizate la acordarea împrumuturilor.

Așadar, prin adoptarea Legii nr.259/2018 au fost încălcate principiile fundamentale privind proprietatea, stabilite în art.9 alin.(3) din Constituție: **„Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.”**

Conform prevederilor art. 500 alin.(1) din Cod civil (art.315 alin.(1) Cod Civil până la 01.03.2019), proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Reieșind din aceste prevederi, AEÎ deținând în proprietate mijloace bănești, neutilizate la acordarea împrumuturilor, ar fi putut dispune de aceste mijloace investindu-le în orice domeniu permis de lege, inclusiv pentru a efectua investiții în proprietățile deja deținute – procurarea valorilor mobiliare emise de societatea pe acțiuni la care AEÎ deja este acționar, dacă statul prin adoptarea Legii nr.259/2018 nu ar fi dispus altfel. Stabilirea prin Legea nr.259/2018 a interdicției AEÎ de a face investiții în proprietatea deținută vine în contradicție cu prevederile **art.127 alin.(2) din Constituție** care stabilește că:

„Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.”

Pe parcursul elaborării și examinării proiectului Legii nr.259/2018 autorul acesteia nu a argumentat necesitatea limitării dreptului unor proprietari – AEÎ de a dispune de proprietatea sa, păstrând în același timp acest drept pentru alt agent economic (la fel AEÎ), care desfășoară activitate economică similară. Faptul se confirmă prin stenograma ședinței Parlamentului din 26.07.2018 – paginile 158-165.

Conform art.3 din Legea nr.139/2007 *„asociație națională centrală a asociațiilor de economii și împrumut* (denumită în continuare *asociație centrală*) – asociație de economii și împrumut ai cărei fondatori și membri sînt toate asociațiile de economii și împrumut și care, în activitatea sa, se conduce de prezenta lege”. Stabilirea pentru simplele AEÎ prin Legea nr.259/2018 a interdicției de a efectua investiții în proprietatea sa le-a plasat într-o situație defavorabilă față de Asociația Națională Centrală a

AEÎ, căreia i-a fost păstrat dreptul de face investiții fără limitări. Astfel, prin Legea nr.259/2018 au fost puse bazele unei concurențe neloiale între agenți economici de drept privat, care activează în același sector al economiei naționale.

Adoptarea alin.(2) art.7 prin Legea nr.259/2018 indică incapacitatea statului de a asigura condiții egale de concurență în același sector al economiei naționale – obligație expresă stabilită în art. 126 alin.(2) lit. b și h) din Constituție:

„(2) Statul trebuie să asigure:

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, **protecția concurenței loiale**, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.”

Alarmant este și faptul că adoptarea noului cuprins al art.7 alin.(2) al Legii nr.139/2007, confirmă cointeresarea statului sau a unor reprezentanți ai lui în deposedarea acționarilor Corporației de proprietatea deținută. Acest fapt se confirmă prin scrisoarea expediată de președintele Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe – Vladimir Golovatiuc către A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova” (CEB nr.405 din 11.12.2019, se anexează), prin care se afirmă că AEÎ urmează a înstrăina acțiunile dobândite în proprietate anterior adoptării legii supuse controlului, adică confirmă aplicarea retroactivă a legii civile, contrar prevederilor art. 22 din Constituție și art.7 alin.(1) Cod civil în vigoare de la 01.03.2019, (art.6 alin.(1) Cod civil redacție de până la 01.03.2019).

În urma adoptării noii redacții a art.7 alin.(2) din Legea nr.139/2007, statul, în persoana autorității publice CNPF, atribuindu-și drepturi pe care nu le deține și pretinzând că execută prevederi legale, care în fapt nu există, a dispus prin ordonanța din 11.11.2019 (exproprierea) deposedarea unor deținători (AEÎ) de proprietatea lor (acțiuni emise de CFR) în folosul unui alt agent economic privat (ANCAEÎ), încalcând astfel dreptul de proprietate a AEÎ și inviolabilitatea investițiilor efectuate de AEÎ în capitalul social al Corporației, aplicând retroactiv Legea nr.259/2018 situațiilor juridice constituite anterior adoptării acestei legi.

Consider că motivul acestei activități a autorității publice CNPF este acela că trei membri ai Consiliului ANCAEÎ sunt angajați ai CNPF, în atribuțiile directe de serviciu ale cărora intră supravegherea activității sectorului de microfinanțare. Activitatea în consiliul ANCAEÎ este remunerată.

Suplimentar, se impune atenției - art.55 alin.(6) și (8) din Legea nr.139/2007, care stabilește că angajații CNPF pot fi membri ai consiliului, activitatea care se remunerează, iar art. 27 alin.(4) lit.a) și b) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare expres interzice deținerea de către angajații CNPF a oricărei funcții în organele de conducere a persoanelor juridice supravegheate de CNPF.

Adoptarea prin Legea nr.259/2018 a modificărilor la art.7 alin.(2) din Legea nr.139/2007, a limitat dreptul proprietarilor de a face investiții. Ceea ce denotă că statul nu și-a executat una din obligațiile sale – de a garanta realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de acționar, obligație direct stabilită în **art.127 alin.(2) din Constituție:**

„Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.”

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În temeiul celor evocate solicităm:

1. Declararea sesizării ca fiind admisibilă;
2. Admiterea sesizării și declararea neconstituționalității prevederilor art.7 alin.(2) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr.139/2007 în redacția Legii nr.259/2018 pentru modificarea legii AEÎ:
„Asociația poate investi mijloacele sale bănești, neutilizate la acordarea împrumuturilor, doar în depozite bancare, în valori mobiliare de stat și/sau în fondul de lichidități, în conformitate cu legislația și politica de investiții aprobată de consiliu.”

Anexă: Copia Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 53/6-O din 11.11.2019, însoțită de nota informativă – 4 file; Copia scrisorii Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe nr.405 din 11.12.2019 către A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova” – 2 file.

Cu respect,

Vladimir BOLEA

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

